

Sygn. akt VI ACa 901/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Jacek Sadowski

Sędziowie: SA Beata Waś

SO (del.) Jadwiga Smołucha (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 marca 2014 r.

sygn. akt XX GC 317/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 901/14

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 29 marca 2011 r. (...) sp. z o.o. w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 119.255,68 zł z ustawowymi odsetkami od 8 lutego 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podał, że na dochodzoną kwotę składają się poniesione przez niego koszty związane z holowaniem stanowiących jego własność samochodów i najmem samochodów zastępczych dla leasingobiorców w łącznej kwocie 71.295,68 zł oraz odszkodowanie z tytułu ubytku wartości handlowej pojazdów w kwocie 47.960,00 zł. Dochodzone roszczenie oparte jest na odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego zakładu ubezpieczeń na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

14 kwietnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany zaskarżył nakaz zapłaty w całości, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany podniósł brak legitymacji czynnej powoda do dochodzenia roszczenia o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz kosztów holowania uszkodzonych samochodów. Pozwany wskazał, że zobowiązanie powoda do pokrycia kosztów najmu i holowania wynika z zawartej przez powoda z leasingobiorcą umowy assistance, nie zaś ze zdarzenia, które wywołało szkodę. Pozwany zakwestionował również uprawnienie powoda do żądania odszkodowania z tytułu ubytku wartości handlowej pojazdów, wskazując, że takie żądanie jest uzasadnione tylko w sytuacji, gdy pojazd zostanie naprawiony w autoryzowanym serwisie, co w zgłoszonych mu przypadkach nie miało miejsca.

Wyrokiem z 24 marca 2014 r. r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

- 1) zasądził od pozwanego na rzecz powoda 118.345, złotych wraz z ustawowymi odsetkami od 8 lutego 2011 roku do dnia zapłaty;
- 2) w pozostałym zakresie powództwo oddalił;
- 3) zasądził od pozwanego na rzecz powoda 19.298,64 złotych tytułem kosztów procesu, w tym 3.600,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
- 4) nakazał wypłacić powodowi ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w W. 3.000,00 złotych tytułem zwrotu niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

Rozstrzygnięcie sądu okręgowego zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych. Powód, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, świadczy usługi w zakresie leasingu operacyjnego samochodów dostawczych i samochodów osobowych, usługi zarządzania flotą oraz pośrednictwa ubezpieczeniowego. Pozwany jest zakładem ubezpieczeń i w ramach prowadzonej działalności w zakresie ubezpieczeń, w tym min. ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpiecza posiadaczy pojazdów mechanicznych obowiązkowym ubezpieczeniem OC. Powód zawierał z klientami (leasingobiorcami, korzystającymi) umowy leasingu operacyjnego, umowy zarządzania flotą i umowy ubezpieczenia. Na podstawie umów leasingu powód oddawał klientom samochody dostawcze i samochody osobowe w leasing operacyjny za stałą opłatą leasingową. Na podstawie umów o zarządzanie flotą zobowiązywał się zaś do zarządzania flotą samochodową klienta w zamian za stałą miesięczną opłatę serwisową. Na podstawie umów ubezpieczenia powód, działając jako agent zakładu ubezpieczeń (...), zawierał z klientami w imieniu zakładu ubezpieczeń umowy ubezpieczenia samochodów autocasco i autocasco z assistance oraz obsługiwał te umowy. Powód w okresie obowiązywania umowy leasingu operacyjnego pozostawał wyłącznym właścicielem samochodów, które użytkowali jego klienci – leasingobiorcy. W okresie od 6 listopada 2009 roku do 28 czerwca 2010 roku samochody będące w posiadaniu leasingobiorców ulegały uszkodzeniom, które były spowodowane przez osoby trzecie ubezpieczone od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. Ww. koszty dotyczyły następujących pojazdów:

1. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 10 czerwca 2010 roku) – na kwotę 525,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 21 czerwca 2010 roku;
2. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 lipca 2010 roku) – na kwotę 240,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 sierpnia 2010 roku;
3. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 480,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 12 maja 2010 roku;
4. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 maja 2010 roku) – na kwotę 150,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 12 czerwca 2010 roku;
5. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 08 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 1.650,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 23 kwietnia 2010 roku;

6. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 13 maja 2010 roku) – na kwotę 450,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 09 czerwca 2010 roku;
7. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 05 maja 2010 roku) – na kwotę 2.455,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 11 czerwca 2010 roku;
8. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 14 czerwca 2010 roku) – na kwotę 400,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 lipca 2010 roku;
9. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 czerwca 2010 roku) – na kwotę 1.400,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 czerwca 2010 roku;
10. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 września 2010 roku) – na kwotę 1.560,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 września 2010 roku;
11. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 08 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 260,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku;
12. pojazdu marki P. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 lipca 2010 roku) – na kwotę 240,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku;
13. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 14 czerwca 2010 roku) – na kwotę 400,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 lipca 2010 roku;
14. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 czerwca 2010 roku) – na kwotę 705,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 01 lipca 2010 roku;
15. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 marca 2010 roku) – na kwotę 330,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku oraz faktury korekty o nr (...) z dnia 25 maja 2010 roku;
16. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 14 marca 2010 roku) – na kwotę 750,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 13 kwietnia 2010 roku;
17. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 06 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 1.440,00 złotych, wynikającą z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 kwietnia 2010 roku;
18. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 270,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 12 czerwca 2010 roku;
19. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 02 maja 2010 roku) – na kwotę 260,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 25 maja 2010 roku;
20. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 10 maja 2010 roku) – na kwotę 260,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 25 czerwca 2010 roku;
21. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 10 maja 2010 roku) – na kwotę 210,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 20 maja 2010 roku;
22. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 26 maja 2010 roku) – na kwotę 840,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 22 czerwca 2010 roku;
23. pojazdu marki N. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 31 maja 2010 roku) – na kwotę 840,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 12 lipca 2010 roku;

24. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 04 czerwca 2010 roku) – na kwotę 180,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 17 czerwca 2010 roku;
25. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 czerwca 2010 roku) – na kwotę 300,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 16 lipca 2010 roku;
26. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 czerwca 2010 roku) – na kwotę 500,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 16 lipca 2010 roku;
27. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 13 czerwca 2010 roku) – na kwotę 315,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 lipca 2010 roku;
28. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 13 czerwca 2010 roku) – na kwotę 320,00 złotych, wynikająca z faktury o nr (...) z dnia 25 czerwca 2010 roku;
29. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 czerwca 2010 roku) – na kwotę 418,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 13 sierpnia 2010 roku;
30. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 15 czerwca 2010 roku) – na kwotę 525,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 czerwca 2010 roku;
31. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 29 czerwca 2010 roku) – na kwotę 260,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 06 sierpnia 2010 roku;
32. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 lipca 2010 roku) - na kwotę 1.700,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 28 lipca 2010 roku;
33. pojazdu marki R. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 13 lipca 2010 roku) – na kwotę 594,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 13 sierpnia 2010 roku;
34. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 lipca 2010 roku) – na kwotę 440,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 16 sierpnia 2010 roku;
35. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 03 lipca 2010 roku) – na kwotę 320,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 25 marca 2010 roku;
36. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 03 lipca 2010 roku) – na kwotę 776,00 złotych;
37. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 01 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 390,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 sierpnia 2010 roku;
38. pojazdu marki C. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 06 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 735,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 20 września 2010 roku;
39. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 10 września 2010 roku) – na kwotę 1.690,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 27 września 2010 roku;
40. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 30 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 880,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 14 września 2010 roku;
41. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 maja 2010 roku) – na kwotę 700,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 sierpnia 2010 roku;

42. pojazdu marki C. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 23 czerwca 2010 roku) – na kwotę 330,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 05 lipca 2010 roku;
43. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 23 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 240,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 31 września 2010 roku;
44. pojazdu marki (...) o nr rej. (...) (szkoda z dnia 08 lipca 2010 roku) – na kwotę 700,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 26 lipca 2010 roku;
45. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 22 kwietnia 2010 roku) – na kwotę 260,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 23 sierpnia 2010 roku;
46. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 24 lipca 2010 roku) – na kwotę 600,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 30 sierpnia 2010 roku;
47. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 960,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 6 września 2010 roku;
48. pojazdu marki (...) o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 sierpnia 2010 roku) – na kwotę 160,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 06 września 2010 roku;
49. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 03 września 2010 roku) – na kwotę 240,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 16 września 2010 roku;
50. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 marca 2010 roku) – na kwotę 130,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 24 czerwca 2010 roku;
51. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 lipca 2010 roku) – na kwotę 480,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 22 lipca 2010 roku;
52. pojazdu marki H. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 30 września 2006 roku) – na kwotę 210,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 10 stycznia 2007 roku;
53. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 31 października 2006 roku) – na kwotę 140,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 grudnia 2006 roku;
54. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 01 listopada 2006 roku) – na kwotę 150,00 złotych, wynikająca z faktury o nr (...) z dnia 27 listopada 2006 roku;
55. pojazdu marki R. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 08 stycznia 2007 roku) – na kwotę 740,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 21 stycznia 2007 roku;
56. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 14 lutego 2007 roku) – na kwotę 400,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 18 maja 2007 roku;
57. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 15 lutego 2007 roku) – na kwotę 270,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 20 marca 2007 roku;
58. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 lutego 2007 roku) – na kwotę 435,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 marca 2007 roku;
59. pojazdu marki C. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 marca 2007 roku) – na kwotę 600,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 31 marca 2007 roku;

60. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 07 marca 2007 roku) – na kwotę 270,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 25 kwietnia 2007 roku;
61. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 marca 2007 roku) – na kwotę 450,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 marca 2007 roku;
62. pojazdu marki P. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 marca 2007 roku) – na kwotę 150,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 marca 2007 roku;
63. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 26 czerwca 2007 roku) – na kwotę 270,00 złotych;
64. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 03 kwietnia 2007 roku) – na kwotę 1.760,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 czerwca 2007 roku;
65. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 19 kwietnia 2007 roku) – na kwotę 540,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 14 maja 2007 roku;
66. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 27 kwietnia 2007 roku) – na kwotę 210,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 27 kwietnia 2007 roku;
67. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 29 kwietnia 2007 roku) – na kwotę 600,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 17 maja 2007 roku;
68. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 maja 2007 roku) – na kwotę 477,76 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) roku z dnia 25 maja 2007 roku oraz kwota 465.80 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 22 maja 2007 roku;
69. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 17 maja 2007 roku) – na kwotę 780,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 29 maja 2007 roku;
70. pojazdu marki R. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 30 maja 2007 roku) – na kwotę 840,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 17 czerwca 2007 roku;
71. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 22 sierpnia 2007 roku) – na kwotę 2.250,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 07 września 2007 roku;
72. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 31 sierpnia 2007 roku) – na kwotę 650,00 złotych;
73. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 marca 2008 roku) – na kwotę 360,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 02 kwietnia 2008 roku oraz faktury korygującej o nr (...) z dnia 10 kwietnia 2008 roku;
74. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 lipca 2008 roku) – na kwotę 390,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 04 sierpnia 2008 roku;
75. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 27 lipca 2008 roku) – na kwotę 120,00 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 23 lipca 2010 roku;
76. pojazdu marki A. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 08 sierpnia 2008 roku) – na kwotę 2.238,00 złotych;
77. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 19 sierpnia 2008 roku) – na kwotę 1.073,60 złotych, wynikająca z faktury VAT o nr (...) z dnia 27 października 2008 roku;
78. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 23 października 2008 roku) – na kwotę 1.024,80 złotych, wynikająca z faktury (...) z dnia 26 listopada 2008 roku;

79. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 16 lipca 2009 roku) – na kwotę 329,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 05 lutego 2010 roku;
80. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 25 sierpnia 2009 roku) – na kwotę 640,50 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 15 października 2009 roku;
81. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 września 2009 roku) – na kwotę 390,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 21 kwietnia 2010 roku;
82. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 29 września 2009 roku) – na kwotę 292,80 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 21 grudnia 2009 roku;
83. pojazdu marki S. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 28 października 2009 roku) – na kwotę 390,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z 23 grudnia 2009 roku;
84. pojazdu marki P. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 17 listopada 2009) – na kwotę 366,00 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 11 lutego 2010 roku;
85. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 25 listopada 2009 roku) – na kwotę 439,20 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 10 grudnia 2009 roku;
86. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 04 grudnia 2009 roku) – na kwotę 512,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 23 grudnia 2009 roku;
87. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 grudnia 2009 roku) – na kwotę 256,20 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku;
88. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 28 grudnia 2009 roku) – na kwotę 390,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 13 maja 2010 roku;
89. pojazdu marki R. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 17 grudnia 2009 roku) – na kwotę 1.098,00 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 02 kwietnia 2010 roku;
90. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 stycznia 2010 roku) – na kwotę 585,60 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 29 stycznia 2010 roku;
91. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 15 stycznia 2010 roku) – na kwotę 475,80 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 01 marca 2010 roku;
92. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 09 stycznia 2010 roku) – na kwotę 585,60 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 27 maja 2010 roku i korekty faktury VAT nr (...) z dnia 09 czerwca 2010 roku;
93. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 21 stycznia 2010 roku) – na kwotę 366,00 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 12 lutego 2010 roku;
94. pojazdu marki A. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 25 stycznia 2010 roku) – na kwotę 885,72 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 20 marca 2010 roku;
95. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 28 stycznia 2010 roku) – na kwotę 878,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 18 lutego 2010 roku;
96. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 02 lutego 2010 roku) – na kwotę 832,00 złotych, wynikająca z rachunku nr: (...) z dnia 14 kwietnia 2010 roku;

97. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 29 stycznia 2010 roku) – na kwotę 402,60 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 19 marca 2010 roku;
98. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 04 lutego 2010 roku) – na kwotę 475,80 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 29 marca 2010 roku;
99. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 05 lutego 2010 roku) – na kwotę 1.409,10 złotych, wynikająca ze specyfikacji sprzedaży nr (...) z dnia 13 marca 2010 roku;
100. pojazdu marki V. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 06 lutego 2010 roku) – na kwotę 2.013,00 złotych, wynikająca ze specyfikacji sprzedaży nr (...) z dnia 03 marca 2010 roku;
101. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 10 lutego 2010 roku) – na kwotę 32,00 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 19 maja 2010 roku;
102. pojazdu marki T. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 lutego 2010 roku) – na kwotę 390,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 14 kwietnia 2010 roku;
103. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 lutego 2010 roku) – na kwotę 390,40 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 22 marca 2010 roku;
104. pojazdu marki F. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 18 lutego 2010 roku) – na kwotę 488,00 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 4 marca 2010 roku;
105. pojazdu marki O. o nr rej. (...) (szkoda z dnia 05 marca 2010 roku) – na kwotę 219,60 złotych, wynikająca z faktury VAT nr (...) z dnia 06 kwietnia 2010 roku.

Pozwany odmówił powodowi wypłaty odszkodowania w zakresie wskazanych wyżej kosztów holowania i kosztów najmu samochodów zastępczych. Powód wystąpił też do pozwanego o wypłacenie odszkodowania z tytułu utraty wartości handlowej samochodów. Przedstawił on ubezpieczycielowi opinie sporządzone przez inspektora technicznego w oparciu o komputerowy system (...), stworzony przez Stowarzyszenie (...) ((...)), zgodnie z instrukcją określenia rynkowego ubytku wartości pojazdów nr (...) z 12 lutego 2009 roku. Utrata wartości pojazdów dotyczyła następujących pojazdów i kwot:

1. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 2.200,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 08 kwietnia 2010 roku);
2. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 950,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 16 czerwca 2010 roku);
3. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 550,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 28 czerwca 2010 roku);
4. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.100,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 04 stycznia 2010 roku);
5. pojazdu marki V. o nr rej. (...) - w kwocie 600,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 23 lutego 2010 roku)
6. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 650,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 09 stycznia 2010 roku);
7. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 500,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 28 stycznia 2010 roku);
8. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 400,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 06 kwietnia 2010 roku)
9. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 650,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 27 kwietnia 2010 roku);
10. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 900,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 09 kwietnia 2010 roku);
11. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.100,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 14 maja 2010 roku);

12. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 1.100,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 10 marca 2010 roku);
13. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 17 lutego 2010 roku);
14. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 650,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 07 czerwca 2010 roku);
15. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 1.600,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 18 czerwca 2010 roku);
16. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 1.400,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 22 kwietnia 2010 roku);
17. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 1.700,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 21 maja 2010 roku);
18. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 1.000,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 09 marca 2010 roku);
19. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 450,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 13 maja 2010 roku);
20. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 2.400,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 07 czerwca 2010 roku);
21. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 700,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 25 maja 2010 roku);
22. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 1.300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 05 maja 2010 roku);
23. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 800,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 19 czerwca 2010 roku);
24. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.700,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 30 marca 2010 roku);
25. pojazdu marki R. o nr rej. (...) - w kwocie 800,00 złotych (szkoda z dnia 17 grudnia 2009 roku);
26. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 2.500,00 złotych (szkoda z dnia 17 stycznia 2010 roku);
27. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.200,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 06 kwietnia 2010 roku);
28. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 28 października 2009 roku);
29. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 950,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 25 stycznia 2010 roku);
30. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 532,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 21 grudnia 2009 roku);
31. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.100,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 04 stycznia 2010 roku);
32. pojazdu marki V. o nr rej. (...) - w kwocie 350,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 21 stycznia 2010 roku);
33. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 438,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 11 grudnia 2009 roku);
34. pojazdu marki P. o nr rej. (...) - w kwocie 1.200,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 17 listopada 2009 roku);
35. pojazdu marki T. nr rej. (...) - w kwocie 250,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 05 lutego 2010 roku);
36. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 190,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 13 stycznia 2010 roku);
37. pojazdu marki O. o nr rej. (...) - w kwocie 650,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 29 stycznia 2010 roku);
38. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 16 lutego 2010 roku);
39. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 01 lutego 2010 roku);
40. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 250,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 02 grudnia 2009 roku);

41. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 1.400,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 03 lutego 2010 roku);
42. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 700,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 30 stycznia 2010 roku);
43. pojazdu marki A. o nr rej. (...) - w kwocie 550,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 25 stycznia 2010 roku);
44. pojazdu marki S. o nr rej. (...) - w kwocie 550,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 06 listopada 2009 roku);
45. pojazdu marki F. o nr rej. (...) – w kwocie 2.500,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 17 stycznia 2010 r.);
46. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 950,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 28 stycznia 2010 roku);
47. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 400,00 złotych, (nr polisy (...), szkoda z dnia 03 marca 2010 roku);
48. pojazdu marki V. o nr rej. (...) - w kwocie 2.300,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 02 lutego 2010 roku);
49. pojazdu marki T. o nr rej. (...) - w kwocie 400,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 19 lutego 2010 roku);
50. pojazdu marki F. o nr rej. (...) - w kwocie 2.200,00 złotych (nr polisy (...), szkoda z dnia 06 marca 2010 roku)

W wyżej wymienionym zakresie pozwany również odmówił wypłaty odszkodowania. Pismem z 27 stycznia 2011 roku powód wezwał pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia, wyznaczając mu termin zapłaty do 7 lutego 2011 roku. Pismem z 21 marca 2011 roku pozwany odmówił wypłaty odszkodowania.

Biorąc po uwagę powyższy stan faktyczny sąd okręgowy uznał roszczenie powoda za usprawiedliwione co do zasady, z tym że podlegało ono częściowemu obniżeniu w zakresie odpowiedzialności pozwanego za tzw. ubytek handlowy. Gwarancyjny charakter odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wyrażony został w art. 34 ust. 1 i 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152 ze zmianami – dalej: UbezpObowU), z których wynika, że z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, a odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Odpowiedzialność sprawcy szkody zostaje zastąpiona przy tym akcesoryjnie przez odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczyciela z zastosowaniem przepisów kodeksu cywilnego. Ubezpieczyciel jest zobowiązany do naprawienia szkody w formie zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej – art. 805 §2 pkt 1 k.c. w zw. z art. 822 §1 k.c. W przypadku zaś szkody polegającej na uszkodzeniu samochodu, naprawienie szkody przez ubezpieczyciela polega na zapłaceniu kwoty pieniężnej koniecznej do przywrócenia samochodu do stanu poprzedniego. Jeśli zaś chodzi o zakres odszkodowania, obowiązkiem zakładu ubezpieczeń jest wyrównanie wszelkich szkód majątkowych poszkodowanego polegających na utracie aktywów, jak i zmniejszeniu pasywów. Zobowiązany powinien zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki, mające na celu przywrócenie stanu poprzedniego (zob. wyr. SN z 20.10.1972 r., II CR 425/72, OSNC 1973, nr 6, poz. 111), pozostające w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Do powyższych należy przy tym zaliczyć m. in. koszty holowania pojazdu do warsztatu naprawczego, koszty najmu pojazdu zastępczego i tzw. ubytek handlowy. Zgodnie z utrwaloną już linią orzeczniczą SN szkodą rzeczową jest również koszt holowania i koszty wynikające z niemożności korzystania z uszkodzonego pojazdu przez czas trwania naprawy, w tym najmu samochodu. Przyjmuje się przy tym, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego w zakresie najmu pojazdu zastępczego istnieje bez względu status poszkodowanego – przedsiębiorca czy konsument, refundacji mogą jednak podlegać jedynie koszty rzeczywiście poniesione (por. wyroki SN: z 26.11.2002 r., V CKN 1397/00, Legalis; z 02.07.2004 r., II CK 412/03, Legalis, z 08.09.2004 r., IV CK

672/03, Legalis, z 05.11.2004 r., II CK 494/03, BSN 2005, nr 3, poz. 11, uchw. SN (7) z 17.11.2011 r., III CZP 5/11, Legalis). Zgodnie z art. 822 k.c. ubezpieczyciel jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Oznacza to, że uprawnionym do otrzymania odszkodowania nie jest ubezpieczający lub ubezpieczony, lecz poszkodowany w wyniku działania ubezpieczającego lub ubezpieczonego objętego ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej. Uprawnionym do otrzymania odszkodowania jest osoba trzecia, a więc każda osoba inna niż ubezpieczający, ubezpieczony lub ubezpieczyciel. W okolicznościach niniejszej sprawy powód jest poszkodowanym – „osobą trzecią”, wobec którego odpowiedzialność cywilną ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony, zaś ubezpieczyciel jest zobowiązany do zapłaty określonego w umowie odszkodowania. Roszczenie do powód realizuje w niniejszym postępowaniu, zgodnie z zasadami opisanymi w treści art. 822 §4 k.c., w drodze bezpośredniej skargi przeciwko ubezpieczycielowi tzw. *actio directa*. Nie ma racji pozwany podnosząc, że powód będąc finansującym, a więc podmiotem nie będącym bezpośrednim użytkownikiem uszkodzonego wskutek zdarzenia wywołującego szkodę samochodu, nie jest poszkodowanym w rozumieniu art. 822 §1 k.c. To powód, nie zaś użytkownik samochodu (korzystający) poniósł koszty holowania i najmu samochodów zastępczych, a tym samym to w jego, nie zaś korzystającego majątku powstała szkoda. Szkoda powoda, wynikająca z poniesienia kosztów holowania i najmu pojazdu zastępczego jest jego rzeczywistym uszczerbkiem majątkowym (*damnum emergens*) – art. 361 k.c. i wyraża się w poniesieniu wydatków, których powód nie poniósłby, gdyby nie zaszło zdarzenia, w postaci kolizji drogowej, wyrządzającego mu szkodę. Innymi słowy, gdyby nie doszło do zdarzeń, za które odpowiedzialność cywilną ponosi zastępczo zakład ubezpieczeń, nie zaistniałyby zwiększone wydatki po jego stronie. Tym samym wykazany został przez powoda nie tylko fakt zaistnienia w jego majątku konkretnego uszczerbku (zmniejszenia aktywów), ale też istniejący pomiędzy zaistniałym zdarzeniem a szkodą związek przyczynowy. Nie ma przy tym znaczenia okoliczność, czy powód był zobowiązany wskutek treści łączących go z korzystającymi umów czy to leasingu, czy zarządzania flotą, czy też usług typu *assistance*, zapewnić kontrahentom samochód zastępczy na czas obejmujący likwidację szkody. Istotnym jest bowiem fakt, że gdyby nie doszło do zdarzenia, które objął ubezpieczeniem pozwany, powód nie wydatkowałby ze swego majątku z tytułu najmu pojazdów zastępczych jakiegokolwiek kwoty. Źródłem szkody w majątku powoda jest zdarzenie, za które odpowiedzialność cywilną ponosi ubezpieczony, a która objęta została zakresem odpowiedzialności pozwanego, nie zaś węzeł obligacyjny łączący powoda i jego klienta. W tym właśnie wyraża się istniejący pomiędzy zdarzeniem ubezpieczeniowym a szkodą polegającą na wydatkowaniu środków na holowanie i najem zastępczy związek przyczynowy. Pozwany nie kwestionował przy tym, aby w poszczególnych przypadkach zgłoszonych mu przez powoda do wypłaty odszkodowania nie istniała realna, ekonomicznie uzasadniona potrzeba zapewnienia korzystającemu samochodowi zastępczego, zaś poniesione przez powoda wydatki były nieuzasadnione (art. 826 k.c. oraz art. 362 k.c.). Tak więc mamy do czynienia z typowym, normalnym następstwem zdarzenia, które wywołało szkodę i rodzi po stronie pozwanego obowiązek odszkodowawczy, tzn. adekwatnym związkiem przyczynowym. Rozumowanie pozwanego, który poszkodowanego upatruje w osobie korzystającego z pojazdu, zdaje się sprowadzać do wniosku, że samo korzystanie z pojazdu ma charakter majątkowy. Tak więc to korzystający, bo korzysta z rzeczy, choć nie poniósł wydatków związanych z holowaniem i najmem samochodu zastępczego, nie zaś powód, który pokrył te koszty, doznał w jego ocenie szkody. Tymczasem samo korzystanie z pojazdu nie ma bezpośrednio charakteru majątkowego, choć oczywiście wiąże się z przysługiwaniem określonego prawa majątkowego, będącego podstawą korzystania z konkretnej rzeczy (tu: umowa leasingu). Odszkodowanie nie należy się za samo pozbawienie posiadania rzeczy – utratę możliwości korzystania z pojazdu mechanicznego uszkodzonego lub zniszczonego w wypadku komunikacyjnym (anglosaska konstrukcja *pure economic loss of use*). Sama bowiem utrata posiadania, czy możliwości korzystania z rzeczy stanowi przede wszystkim szkodę niemajątkową niepodlegającą wynagrodzeniu. Dopiero następstwem utraty możliwości korzystania z rzeczy może być uszczerbek majątkowy np. konieczność holowania, czy korzystania z najętego samochodu zastępczego (por. uzasadnienie uchwały SN z 17.11.2011 r., II CZP 5/11), którego kompensacja może być uzasadniona. Sąd Najwyższy odrzucił pogląd, że już sama utrata posiadania rzeczy (samochodu) i związana z tym utrata możliwości korzystania z rzeczy stanowi szkodę w rozumieniu art. 361 k.c. Rzeczywiscie użytkownicy pojazdów stanowiących własność powoda nie ponieśli szkody, gdyż nie ponieśli kosztów holowania uszkodzonego pojazdu, a na czas jego naprawy został im udostępniony na koszt powoda pojazd zastępczy, który spełniał tożsamą rolę, co pojazd uszkodzony (zdaniem SN „strata majątkowa powstaje dopiero w chwili poniesienia kosztów najmu pojazdu zastępczego”). Majątkowy charakter miała natomiast niewątpliwie konieczność wydatkowania po stronie

powoda określonych kwot celem holowania uszkodzonego pojazdu i zapewnienia możliwości korzystania przez leasingobiorcę w czasie naprawy pojazdu z innego samochodu. Po stronie powoda wystąpiła konieczność holowania i zastąpienia możliwości korzystania z uszkodzonego samochodu, będącego przedmiotem leasingu, poprzez wynajęcie samochodu zastępczego, a więc szkoda majątkowa. Zatem to on, nie zaś jego klient, wskutek zdarzenia objętego odpowiedzialnością pozwanego ubezpieczyciela poniósł szkodę. Nie ma przy tym znaczenia, czy powód otrzymał od swego klienta wynagrodzenie w postaci części opłaty leasingowej, czy też innej opłaty za świadczone usługi wynagrodzenie za zapewnienie na czas naprawy pojazdu samochodu zastępczego. Nie zostało to zresztą przez pozwanego w toku postępowania w niniejszej sprawie udowodnione. Z dokumentów żądanych przez pozwanego powyższe nie wynika. Niezależnie od powyższego nawet wykazanie powyższej kwestii nie mogłoby spowodować, by powództwo zostało oddalone. Szkoda w majątku powoda tak czy inaczej powstała, gdyż gdyby nie zdarzenie objęte ubezpieczeniem, nie musiałyby ponieść kosztów holowania, czy wydatków w postaci kosztów na wynajęcie samochodu zastępczego. Chodzi więc tu o dodatkowe wydatki (koszty), które nie powstałyby, gdyby nie zdarzenie, które spowodowało szkodę. Wobec powyższego sąd okręgowy uznał roszczenie powoda w zakresie poniesionych kosztów holowania samochodów oraz kosztów najmu pojazdów zastępczych za całkowicie uzasadnione. Powód jest poszkodowanym, zaś poniesione przez niego koszty holowania oraz na czas niezbędny do naprawy pojazdu mechanicznego koszty najmu pojazdów zastępczych były celowe i ekonomicznie uzasadnione. Z tego tytułu została na jego rzecz zasądzona kwota 71.295,68 złotych, na którą składały się kwoty dotyczące pojazdów wymienionych przez powoda w pkt od 51) do 155) uzasadnienia pozwu. Obowiązkiem zakładu ubezpieczeń jest wyrównanie wszelkich szkód majątkowych poszkodowanego polegających na utracie aktywów, jak i zmniejszeniu pasywów. Stanowi o tym reguła pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego wynikająca z art. 361 §1 i 2 k.c. Podstawową funkcją wypłacanego świadczenia jest kompensacja, co powoduje, że przyznana suma pieniężna powinna przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem objętym ubezpieczeniem, nie może jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. We wskazanych wyżej granicach ubezpieczyciel odpowiada też za tzw. ubytek handlowy. Pojęciem tym określa się częściową utratę wartości pojazdu, w sytuacji, gdy naprawa samochodu nie może doprowadzić do odzyskania wartości, jaką samochód miał przed wypadkiem. Wówczas odszkodowanie powinno przekraczać koszty naprawy i obejmować także sumę pieniężną odpowiadającą obniżeniu jego wartości handlowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2001 r., III CZP 57/01, OSNC 2002/5/57, tak też SN w: wyr. z 1.9.1970 r., II CR 371/70, OSNC 1971, Nr 5, poz. 93; wyr. z 3.2.1971 r., III CRN 450/70, OSNC 1971, Nr 11, poz. 205). W zakresie tej części roszczenia powoda pozwany podnosił, że naprawy poszczególnych pojazdów były dokonane przez warsztaty nieautoryzowane oraz brak jest dokumentacji dotyczącej stanu pojazdów przed szkodą. Powoływał się w tym względzie na uchwałę Sądu Najwyższego z 12 października 2001 roku (III CZP 57/01), z której ma wynikać, że samochód, którego wartość rynkowa po naprawie uzasadnia wypłatę odszkodowania za ubytek handlowy ma być naprawiony w (...), a wcześniej bezwypadkowy. Tymczasem lektura uzasadnienia wskazanej uchwały powyższej tezy nie potwierdza. Sąd Najwyższy w ogóle nie wypowiedział się w tym przedmiocie, czyniąc jedynie ogólne uwagi co do wartości rynkowej pojazdu i charakteru szkody polegającej na ubytku handlowym. W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania, że pojazdy powoda były wyeksploatowane lub poddane wcześniej wielokrotnym naprawom, a tylko w takim wypadku można byłoby przyjąć, że po stronie powoda nie powstała szkoda, jaką jest ubytek handlowy. Pracownicy pozwanego dokonywali oględzin pojazdów w związku ze zgłoszonymi szkodami, nie czyniąc żadnych uwag co do ich stanu, a w szczególności, czy były one wcześniej naprawiane. Notorią jest, że ślady napraw są łatwe do zidentyfikowania przez specjalistów, gdyż warsztaty samochodowe nie są w stanie wykonać napraw blacharskich i lakierniczych na takim poziomie jak producenci samochodów. W tym stanie rzeczy należało uznać, że twierdzenia powoda o utracie wartości handlowej pojazdów są co do zasady usprawiedliwione. Również miejsce dokonania naprawy (...), czy też warsztat poza (...)) nie ma dla szacowania utraty ubytku handlowego żadnego znaczenia. Istotnym jest jedynie, czy samochód został naprawiony w sposób prawidłowy, co pozwany mógł ocenić dokonując likwidacji szkody. Istotne jest jedynie, by pojazd został przywrócony do stanu jego technicznej używalności istniejącej przed wyrządzeniem szkody. Nie można przyjąć, że technologiczna metoda naprawy pojazdu odpowiadająca rodzajowi uszkodzeń jest stosowana jedynie w zakładach autoryzowanych. Sąd Najwyższy zaś wielokrotnie podkreślał, że poszkodowanemu przysługuje wybór odpowiedniego podmiotu, któremu powierza on wykonanie naprawy. Wybór innego niż (...) warsztatu może być podyktowany np. fachowością danego podmiotu, rzetelnością technicznej obsługi, czy poziomem dotychczasowych prac naprawczych.

Naprawa w nieautoryzowanym warsztacie nie może automatycznie oznaczać, że ubytek handlowy takiego pojazdu – jak twierdzi pozwany – jest wykluczony. Należy przy tym wskazać, że przyjęty przez biegłego sposób wyliczenia ubytku handlowego nie wartościuje pojazdu w sposób, który rozróżnia czy szkoda była naprawiana w (...), czy poza (...). Wycena została sporządzona za pomocą programu (...), który kalkulował koszty niezależnie od miejsca wykonywanej naprawy. Podkreślić też należy, że pozwany w żaden sposób nie odniósł się do treści złożonej przez biegłego opinii i dokonanych przez niego wyliczeń, należy więc uznać, że są one prawidłowe. Mając na uwadze powyższe sąd okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 47.050,00 złotych tytułem utraty wartości handlowej uszkodzonych pojazdów według wyceny dokonanej przez biegłego. Powództwo podlegało oddaleniu w zakresie kwoty 910,00 złotych, gdyż utrata wartości handlowej samochodu marki pojazdu marki S. o nr rej. (...) wyniosła 300,00 złotych, a nie jak w zgłoszonym żądaniu 450,00 złotych (różnica stanowi 150,00 zł); pojazdu marki O. o nr rej. (...) wyniosła 400,00 złotych, a nie jak żądano 532,00 złotych (różnica stanowi 132,00 zł); pojazdy marki O. o nr rej. (...) oraz o nr rej. (...) w ogóle nie straciły na wartości, a żądanie opiewało odpowiednio na 438,00 i 190,00 złotych. Brak przedstawienia biegłemu przez pozwanego będących w jego posiadaniu akt szkodowych dotyczących dwóch pojazdów, co uniemożliwiło weryfikację wyliczeń powoda nakazuje zaś przyjąć, że roszczenie powoda pozostaje we wskazanym zakresie udowodnione. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. O kosztach procesu sąd okręgowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., gdyż powód uległ tylko w nieznacznej części swojego żądania. Na koszty procesu poniesione przez powoda, zasądzone od pozwanego, składają się: kwota 5.963,00 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 3.600,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349, kwota 17,00 złotych tytułem zwrotu opłaty za pełnomocnictwo oraz kwota 9.718,64 złotych tytułem wynagrodzenia dla biegłego za sporządzenie opinii oraz stawiennictwo na rozprawie w dniu 23 stycznia 2014 roku.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona pozwana zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że powodowi przysługuje odszkodowanie z tytułu holowania i najmu pojazdów zastępczych w sytuacji gdy koszty te zostały pokryte w ramach umów assistance, zawartych przez korzystających z ubezpieczycielem (...) Ltd,
- naruszenie prawa materialnego, tj. przepisów art. 828 § 1 k.c. przez błędne przyjęcie, że powodowi, będącemu jedynie agentem ubezpieczyciela, przysługuje roszczenie regresowe
- naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie i przyjęcie, iż powód udowodnił i wykazał wysokość szkody z tytułu utraty wartości handlowej pojazdów.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty strona pozwana wniosła o:

- oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych
- ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego

Sąd apelacyjny zważył, co następuje.

Sąd apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną sądu okręgowego.

W myśl art. 34,35 i 36 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, wobec poszkodowanej osoby trzeciej, jest ściśle uzależniona od zakresu zobowiązań odszkodowawczych osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Zgodnie ze stanowiskiem

Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu w składzie 7 sędziów z 24 lutego 2006 r., III CZP 91/05 odpowiedzialność ubezpieczyciela sięga tak daleko (z ograniczeniami dotyczącymi zapłaty jako rodzaju świadczenia i sumy gwarancyjnej) jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego. Jej wtórny charakter nie przeszkadza jednak wystąpieniu poszkodowanego bezpośrednio przeciw ubezpieczycielowi (*actio directa*). Ustalenie zakresu jego zobowiązania wymaga ustalenia wpieryw zakresu świadczeń, do których zobowiązany jest ubezpieczający lub inna osoba wyrządzająca szkodę objętą ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. Ubezpieczyciel OC posiadaczy pojazdów mechanicznych może się zatem uchylić wobec poszkodowanego od odpowiedzialności odszkodowawczej, tylko wówczas jeżeli wykaże, że takiej odpowiedzialności nie ponosi kierujący pojazdem lub rodzaj szkody podlega wyłączeniu z zakresu ochrony ubezpieczeniowej na podstawie art. 38 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Odpowiedzialność posiadacza mechanicznego środka komunikacji, poruszanego za pomocą sił przyrody jest odpowiedzialnością deliktową, opartą na zasadzie ryzyka. W myśl art. 436 § 1 k.c. przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej posiadacza mechanicznego środka komunikacji, poruszanego za pomocą sił przyrody są zaistnienie szkody oraz związek przyczynowy między ruchem mechanicznego środka komunikacji a tą szkodą, polegający na tym, że szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia. W myśl art. 361 k.c. szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie aktywów majątkowych lub zwiększenie zobowiązań poszkodowanego, lub nieważenie do jego majątku określonych aktywów, o które byłby się wzbogacił, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Żaden z powołanych wyżej przepisów nie uzależnia zaistnienia szkody od tego, by uszczerbek majątkowy został spowodowany wyłącznie wbrew woli poszkodowanego. Pojęcie straty, o której mowa w art. 361 § 2 k.c., obejmuje nie tylko utratę lub zmniejszenie wartości poszczególnych elementów majątkowych, lecz również poniesione wydatki i zobowiązania zaciągnięte dobrowolnie przez dotkniętego ujemnymi skutkami zdarzenia wyrządzającego szkodę, w wyniku tego zdarzenia. Dla ustalenia szkody konieczne jest stwierdzenie uszczerbku majątkowego oraz związku przyczynowego pomiędzy nim a zdarzeniem, z którym ustawa wiąże odpowiedzialność określonego podmiotu. Poniesienie przez poszkodowanego dobrowolnie racjonalnych wydatków w celu zniwelowania skutków, będących następstwami zdarzenia objętego odpowiedzialnością odszkodowawczą, jest szkodą w rozumieniu art. 361 k.c., ponieważ powoduje pogorszenie jego sytuacji majątkowej, do którego by nie doszło, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Uszkodzenie mienia w związku z ruchem pojazdu mechanicznego jest zdarzeniem, z którym ustawodawca wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą posiadacza tego pojazdu. Niewątpliwie brak możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu i konieczność odholowania go z miejsca wypadku są normalnymi następstwami zdarzenia, w wyniku którego pojazd został uszkodzony. Wobec tego poniesienie wydatków na odholowanie pojazdu z miejsca wypadku i najem pojazdu zastępczego, na czas naprawy pojazdu uszkodzonego w wypadku, jest konsekwencją zachowania, z którego szkoda wynikła. Dobrowolne poniesienie tych wydatków przez właściciela uszkodzonego pojazdu nie pozbawia ich charakteru szkody w rozumieniu art. 361 k.c. Okoliczność, że uszkodzony pojazd był przedmiotem leasingu, w związku z czym unieruchomienie pojazdu w wyniku zdarzenia stanowiącego przyczynę szkody nie miało wpływu na wysokość świadczeń uzyskiwanych przez powoda, jako właściciela pojazdu, z umowy leasingu, nie pozbawia powoda możliwości dochodzenia odszkodowania od pozwanego zakładu ubezpieczeń, w sytuacji gdy w rzeczywistości to on, a nie korzystający, poniósł racjonalne koszty holowania pojazdu i najmu pojazdu zastępczego dla leasingobiorcy, pomimo iż obowiązek tych świadczeń nie wynikał dla powoda z umowy leasingu. Uzyskanie tych świadczeń przez korzystającego od powoda powoduje też, że leasingobiorca nie może dochodzić odszkodowania w tym zakresie od pozwanego zakładu ubezpieczeń, pomimo że koszty te są normalnym następstwem zdarzenia ubezpieczeniowego, objętego odpowiedzialnością odszkodowawczą zakładu ubezpieczeń, gdyż świadczenia powoda spowodowały, że w majątku leasingobiorcy nie powstała szkoda. Doprowadziłoby to do sytuacji, że w wyniku dobrowolnych i racjonalnych działań właściciela pojazdu będącego przedmiotem leasingu, dzięki którym leasingobiorca nie doznał uszczerbku majątkowego w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, pozwany zakład ubezpieczeń zwolniłby się z obowiązku zapłaty odszkodowania, pomimo tego że szkoda rzeczywiście powstała, tyle że po stronie podmiotu innego, niż bezpośrednio korzystający z pojazdu uszkodzonego w tym zdarzeniu. Dla przyjęcia zaistnienia szkody po stronie powoda w rozumieniu art. 361 k.c. prawnie irrelevantna jest okoliczność, że obowiązek zapewnienia przez powoda na rzecz leasingobiorców holowania uszkodzonego pojazdu, będącego przedmiotem leasingu oraz zapewnienia pojazdu zastępczego na czas naprawy leasingowanego pojazdu, mógł ponadto wynikać z zawieranych przez powoda z korzystającymi dodatkowych umów zarządzania flotą bądź

też z wykonywania przez niego, jako agenta, obsługi umów ubezpieczenia Autocasco z Assistance, zawieranych przez leasingobiorcę i innym zakładem ubezpieczeń, albowiem decydujące jest kto rzeczywiście poniósł uszczerbek majątkowy w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, a poszkodowany nie ma obowiązku korzystania w pierwszej kolejności ze świadczeń przysługujących mu z dobrowolnego ubezpieczenia majątkowego, gdyż zgodnie z art. 19 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych może on dochodzić roszczeń z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń posiadacza pojazdu.

Chybiony jest zarzut naruszenia przez sąd pierwszej instancji art. 828 § 1 k.c., ponieważ przepis ten w ogóle nie był podstawą prawną rozstrzygnięcia tego sądu i nie był on też wskazywany przez stronę powodową jako podstawa prawna powództwa. Sąd okręgowy rozstrzygał w ramach określonej przez powoda podstawy faktycznej i prawnej powództwa, opartej na roszczeniu o zapłatę odszkodowania na rzecz poszkodowanego czynem niedozwolonym. Powód na żadnym etapie postępowania nie powoływał jako podstawy prawnej powództwa przepisów o regresie ubezpieczeniowym, jak również postawa faktyczna żądania nie obejmuje okoliczności wskazujących na istnienie po stronie powoda takiego roszczenia.

Niezasadny jest zarzut naruszenia przez sąd pierwszej instancji art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Ubytek wartości handlowej pojazdów został wykazany opinią biegłego sądowego, który na podstawie katalogów cen pojazdów oraz profesjonalnych programów komputerowych służących do ustalania wartości rynkowych i wyposażenia fabrycznego pojazdów, w sposób drobiazgowy ustalił ubytek wartości handlowej w odniesieniu do każdego z pojazdów. Wnioski biegłego zostały szczegółowo uzasadnione i są one logiczne. Pozwany nigdy nie kwestionował wyliczeń biegłego i nie zgłosił też żadnych uwag do jego opinii. Niezasadne jest twierdzenie pozwanego o nieistnieniu po stronie powoda szkody z tytułu zmniejszenia wartości handlowej pojazdów, do momentu zakończenia umów leasingu, z uwagi na określoną w tym umowach wartość szacunkową pojazdów, która ma obowiązywać przy ich sprzedaży po zakończeniu leasingu, albowiem rzeczywiste zmniejszenie wartości pojazdów jest niezależne od ich wartości umownej określonej przed wypadkiem w umowach leasingu. Pozwany nie wykazał, by po zaistnieniu zdarzeń wywołujących szkodę powodowi udało się zbyć uszkodzone pojazdy za rzeczywistą cenę transakcyjną wyższą od ich wartości ustalonej przez biegłego. Powód jest właścicielem leasingowanych pojazdów i na skutek zdarzenia powodującego szkodę nastąpiło zmniejszenie jego aktywów, ponieważ rzeczywista wartość jego składników majątkowych jest niższa niż gdyby do tego zdarzenia nie doszło. Pozwany nie wykazał też, by powodowi służyło w odniesieniu do każdego z pojazdów, będących przedmiotem wyceny biegłego, roszczenie w stosunku do leasingobiorcy w wykup pojazdu za cenę odpowiadającą wartości szacunkowej określonej w umowie leasingu i z przepisów regulujących umowę leasingu nie można też wyprowadzić takiego roszczenia. Niezależnie jednak od powyższego nawet gdyby powodowi służyły takie roszczenia, to przy ustalaniu wysokości szkody i tak porównaniu podlega aktualny, rzeczywisty stan majątkowy poszkodowanego w dacie wyrokowania ze stanem hipotetycznym, który by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie szkodzące, a w sprawie zostało wykazane, że rzeczywista wartość pojazdów stanowiących własność powoda uległa zmniejszeniu w wyniku zdarzeń objętych odpowiedzialnością odszkodowawczą pozwanego.

Mając powyższe na uwadze sąd apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi w całości stronę pozwaną, jako przegrywającą sprawę. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda w stawce minimalnej.